

דמוקי רב כחכמים דטובל והולך עד המנחה אין זה אלא דיעצד משום איסור רחיצה ציום הכפורים "אבל לכתחלה מזה מן המוצא להחיל כשהחמה צראש האילנות" והיינו טעמא משום גמר החפלה שחיה עם זאת הכוכבים בשעת החפלה נעילת שערי שמים, עכ"ל, ומבואר דלכתחילה גם אליצא דרב צריך להתפלל ציום וא"כ אפשר דחשיב יום הוא שנחשיב צארבע חפלות משום דלכתחילה צריך להתפלל ציום ואע"פ שגם הצ"ח מודה שרק חפלה חפילה צריך להיות לכתחילה ציום, וא"כ אחי יש מקום לומר שאינו צריך להזכיר של שבת משום דקוף החפלה הוא כלילה, אמנם אפשר דמ"מ חשיב זמן חפלה של נעילה בשבת ושפיר חשיב יום הוא שנחשיב צד' חפלות.

אמנם לכאורה צירושלמי פ"ד דתענית משמע לכאורה דלרב יכול להתפלל לכתחילה נעילה כלילה דאיתא התם אחיה דאימא דרב אדא הוה סייר גולתיה דרב ציום צומא רבה אמר ליה כי חיחזי שמשא צריש דקלא הצ לי גולתאי דליצלי נעילת שערים. מחלפא שיטתיה דרב חמן הוא אומר נעילת שערי שמים והכא אומר צנעילת שערי היכל מדללי צעוד היום, אמר רב מחנה על ידי דהוה רב מאריך צללותא קגיא הוה מגיע לנעילת שערי שמים, ע"כ, ואי נימא דלכתחילה צריך להתפלל ציום אחאי לא משני ליה דרב החיל להתפלל נעילה כשהחמה צראש האילנות משום דס"ל דלכתחילה צריך להתפלל ציום ומשמע לכאורה דאף לכתחילה יכול להתפלל כלילה וי"ע.

יבואר אם מי שאינו מתענה או בשביל ישראל לא התענו אם מתפללים נעילה

ונסתפקתי לדברינו דחפלה נעילה נחנה משום התענית אם מי שאינו מתענה יכול להתפלל נעילה ביחיד או כש"ץ, דאפשר דעיקר חפלה נעילה אינו אלא חפלה ציום התענית וכמו שמבואר צמנה ריש פ"ד דתענית דצתעניות ומעמדות מתפללים ג"כ נעילה וכלשונו הזה של הרמב"ם שהזכרנו וז"ל וכן תקנו חפלה אחר חפלה מנחה סמוך לשקיעת החמה "ציום התענית" עכ"ל, וא"כ אם אינו מתענה לכאורה אינו יכול להתפלל חפלה נעילה.

מתפללים חפלה נעילה, אמנם יש לעיין אם צומן שהיה חנוכה צית המקדש צומן שלמה שלא התענו צאותה שנה ציוה"כ אפשר דלא התפללו נעילה בשנה זו וי"ע.

ויעויין בספר מועדים וזמנים ח"ו שנכתב אם ציוה"כ שהיה צומן שחינו את הבית ואכלו ושחו אם היה אפשר לעבוד עבודת יוה"כ בלא התענית, וכתב צס הזרע אברהם צסמו של האו"ש שכתב דחינו את הבית קדש הקדשים בעבודת יוה"כ של אותה שנה ומבואר דהיה עבודת יוה"כ גם בלא התענית ויעויין שם שנכתב צס"ץ שאינו מתענה אם יכול להתפלל מוסף ציוה"כ משום דעבודת יוה"כ אפשר דחלוי צתענית יעו"ש.

אמנם אפשר לומר דכל שהציבור מתענה חשיב יום התענית לכל ישראל, וכל ישראל